

Terveydenhuollon jätteet

2019-

Ekokymppi

29.11.2018

Esa Kumpulainen RI(AMK)

Terveydenhuollon jätteet

Sisällysluettelo

Johdanto	2
1. Terveydenhuollolle ominaiset jätteet	2
1.1. Tartuntavaaralliset jätteet	2
1.2. Tapaturmavaaralliset jätteet	3
1.3. Eettiset jätteet	3
1.4. Vaaralliset jätteet	4
1.5. Lääkejäte	4
1.6. Sytotoksinen lääkejäte	5
1.7. Radioaktiiviset jätteet	6
1.8. Röntgentoiminnassa syntyvät jätteet	6
2. Yleiset vaaralliset jätteet	7
2.1. Kemikaalijätteet	7
2.2. Jäteöljyt ja öljyä sisältävä jäte	7
2.3. Paristo- ja akkujäte	8
2.4. Elohopeajäte	8
3. Yhdyskuntajäte	9
3.1. Sekajäte energiaksi	9
3.2. Biojäte	10
3.3. Tietosuojajäte	10
3.4. Paperi	11
3.5. Kartonkipakkaukset	11
3.6. Metallijäte	12
3.7. Lasijäte	12
3.8. Sähkölaitteet	13
4. Muut jätteet	14
4.1. Kalusto	14
4.2. Rakentamisen ja korjaamisen jätteet	14
4.3. Erotuskaivojen lietteet	14
4.4. Puutarhajäte	14

Johdanto

Terveydenhuollon jätteitä syntyy sairaaloissa, terveyskeskuksissa, lääkäriasemilla, hammashoitoloissa, tutkimuskeskuksissa, laboratorioissa, neuvoloissa, eläinlääkäreiden vastaanotoilla, karjataloudessa sekä jonkin verran myös kotitalouksien avoterveydenhuollossa.

Valtaosa jätteistä on tavanomaista yhdyskuntajätettä, mutta lisäksi syntyy erityisjätettä sekä vaarallisia jätteitä. Osa näistä jätteistä muodostaa terveysriskin joten ne tulee lajitella, käsitellä, kuljettaa ja hävittää turvallisesti.

Tässä ohjeessa kuvataan tyypillisiä terveydenhuollon alalla syntyviä jätteitä. Nämä jätteet on jaettu viiteen pääryhmään: terveydenhuollossa ominaiset jätteet, vaaralliset jätteet, yhdyskuntajätteet, sähkö- ja elektroniikkaromu ja muut jätteet.

1. Terveydenhuollossa ominaiset jätteet

Osa terveydenhuollossa ominaisista jätteistä ovat sellaisia, joita ei käytännössä synny muilla elämäntilanteilla. Nämä voidaan jakaa neljään ryhmään:

- tartuntavaaralliset jätteet
- tapaturmavaaralliset jätteet
- eettiset jätteet
- vaaralliset jätteet

1.1. Tartuntavaaralliset jätteet

Tartuntavaarallista jätettä on tartuntatautilain mukaan ainoastaan ruttoa, pernaruttoa, isorokkoa ja trooppisia hemorragisia kuumeita (Lassakuume, Ebolavirustauti, Marburgin tauti) sairastavien potilaiden hoidossa syntynyt jäte. Edellä mainitut taudit edellyttävät ehdotonta eristystä. Mikäli esiintyy muita ehdotonta eristystä vaativia tauteja, niiden hoidossa syntynyt jäte käsitellään tartuntavaarallisena.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Tartuntavaarallinen jäte pakataan huonekohtaisesti riskijätelaatikkoon, jossa on sisällä keltainen jätepussi.

Keräys, varastointi, kuljetus

Tartuntavaarallinen jätepussi laitetaan eristyshuoneen ulkopuolella olevaan puhtaaseen riskijätelaatikkoon ja viedään suoraan jätehuoneessa olevaan UN-tyyppihyväksytyyn astiaan, kuten tynnyriin. Tynnyri merkitään: Kliininen jäte, määrittelemätön, ppkkv, tunnistetiedot (osasto/yksikkö). Lisäksi tynnyriin laitetaan kansainvälinen tartuntavaaran merkintätarra VAK

Käsittely

Kuljetusyksikön toimesta tartuntavaarallista jätettä sisältävä tynnyri toimitetaan lukolliseen vaarallisten jätteiden konttiin, josta se toimitetaan edelleen vaarallisen jätteen käsittelyluvan omaavalle laitokselle.

Huomautuksia

Tartuntavaarallista eivät ole tartuntalain mukaan MRSA:n, tuberkuloosin, hepatiittien, HIV/AIDS:in, salmonellojen tms. hoidossa syntyneet jätteet.

1.2. Tapaturmavaaralliset jätteet

Tapaturmavaarallista jätettä ovat terävät ja särmäiset jätteet, jotka voivat aiheuttaa pistotai viiltotapaturman.

Tapaturmavaarallista jätettä ovat esimerkiksi:

- neulat ja veitsenterät
- tyhjät ampullit ja ampulliviilat
- letkujen terävät osat
- näyte- ja koeputket
- terävät lasit

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Viiltävä ja pistävä jäte voi pakkauksen ja kuljetuksen yhteydessä aiheuttaa tapaturma- ja tartuntavaaran jätettä käsittelevälle henkilöstölle. Sen vuoksi viiltävä ja pistävä jäte kerätään särmäisjäteastioihin, jotka täyttävät turvallisuusstandardin BS 7320 mukaiset ominaisuudet. Jätteet pakataan väljästi korkeintaan astian merkkiin saakka.

Astiaan merkitään pppkvv sekä tunnistetiedot (osasto/yksikkö). Särmäisjäteastiat merkitään keltaisella erityisjätetarralla.

Keräys, varastointi, kuljetus

Särmäisjäteastiat kootaan yksikön jätehuoneeseen sille merkittyyn paikkaan. Jäte kuljetetaan vaarallisten aineiden kuljetussäädösten mukaisesti.

Käsittely

Tapaturmavaarallinen jäte käsitellään vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksella.

Huomautuksia

Tapaturmavaarallista jätettä sisältäviä pakkauksia ei saa laittaa puristavaan jätessäiliöön.

1.3. Eettiset jätteet

Eettiset jätteet jaotellaan tunnistettavaan ja ei-tunnistettavaan biologiseen jätteeseen ja ne vaativat erityiskäsittelyn jätejakeiden pilaantumisvaaran takia.

Tunnistettava biologinen jäte

- tunnistettavat ihmisistä peräisin olevat elimet
- tunnistettavat ihmisistä peräisin olevat kudokset, kuten amputoidut raajat ja istukat

Ei tunnistettava biologinen jäte

- elinten osat ja kudospaleet
- biologista ainesta sisältävä jäte, kuten veriputket, hyvin veriset tai muilla eritteillä kontaminoituneet määrät kankaat ja sidetarpeet

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Biologinen jäte pakataan syntypisteessä tiiviiseen jätepussiin siten, ettei pakkaus vuoda. Jätepussi viedään välittömästi UN-tyyppihyväksytyyn tynnyriin, joka suljetaan huolellisesti. Tynnyriin merkitään: biologinen jäte, pppkvv ja jätteentuottajan yhteystiedot (osasto/yksikkö).

Keräys, varastointi, kuljetus

Jäte toimitetaan päivittäin jäädytettyyn varastoon. Kiinteistön ulkopuolella pakkaukset siirretään konttiin.

Käsittely

Biologinen jäte käsitellään vaarallisen jätteen käsittelylaitoksessa.

Huomautuksia

Biologista jätettä sisältäviä pakkauksia ei saa laittaa puristavaan jätessäiliöön.

Helposti pilaantuva jäte on varastoitava ja tarvittaessa kuljetettava jäähtyneenä.

1.4. Vaaralliset jätteet

Vaaralliset jätteet ovat jätettä, jotka kemiallisen tai muun ominaisuutensa takia voivat aiheuttaa erityistä vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Ominaisuudet, joiden perusteella haitallisuus tai vaarallisuus määritellään, on lueteltu jäteasetuksen 179/2012 liitteessä 4. Jätteiden määrittelemisestä vaaralliseksi jätteeksi täsmentää ympäristöministeriön asetus 1129/2001. Terveydenhuollolle tyypillisiä vaarallisia jätteitä ovat lääkejäte sekä röntgen- ja radioaktiiviset jätteet.

1.5. Lääkejäte

Lääkejätettä ovat vanhentuneet tai muuten käyttökeltomat sekä tarpeettomaksi jääneet lääkkeet. Lääkejäte jaotellaan vaarattomaan ja tavanomaiseen lääkejätteeseen.

Vaaraton lääkejäte • lääkeaineita sisältämättömät infuusionesteet • huuhteet • ravitsemusliuokset • dialyysinesteet • desinfektioaineet • inaktivoitunut rokotejätteet

Tavanomainen lääkejäte • vanhentuneet tai muuten käyttökeltomat lääkkeet

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Mikäli osastoilla syntyy lääkeaineita sisältävää lääkeliuosjätettä, se kerätään pulloineen tyyppihyväksytyyn muoviseen keräysastiaan, kuten tynnyriin. Tynnyri merkitään tarralla: "Lääkejäte, nestemäinen ja myrkyllinen, UN 1851".

Tavanomainen lääkejäte pakataan alkuperäispakkauksiinsa tai esimerkiksi muovipussiin ja kootaan laatikkoon, joka sinetöidään.

Vaarattoman nestemäisen lääkejätteen, johon ei ole lisätty lääkeaineita, saa kaataa pienissä erissä ja laimentaen viemäriin.

Keräys, varastointi, kuljetus

Lääkejäte säilytetään lukitussa tilassa, kuten esimerkiksi lääkehuoneessa, jonne ulkopuolisten pääsy on estetty.

Käsittely

Lääkejätteet toimitetaan vaarallisten jätteiden käsittelylaitokselle.

Huomautuksia

Tyhjät lääkepakkaukset ja –pullot eivät ole lääkejätettä, vaan ne lajitellaan muihin jätteisiin materiaalin mukaisesti.

Jodia, bromia tai elohopeaa sisältävät jätteet kerätään omiin tyyppihyväksytyihin astioihinsa, joihin merkitään esimerkiksi: ”lääkejäte, UN 1851, jodipitoinen” sekä yksikön nimi ja keräyksen alkamispäivämäärä.

1.6. Sytotoksinen lääkejäte

Sytotoksinen lääkejäte käsittää käyttämättömät solunsalpaaja- eli sytostaattilääke-erät ja hoitotarvikkeet, jotka ovat kontaminoituneet sytostaattilääkkeellä

Näitä ovat esimerkiksi:

- käyttämättömät ja avatut sytostaattia sisältävät pussit, pullot, neulat ja ruiskut
- kaikki suojaimet

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Sytotoksista lääkejätettä tulee käsitellä varovasti. Ihokosketuksen ehkäisemiseksi on käytettävä lateksi- tai nitrilisuojakäsineitä.

Sytotoksinen lääkejäte pakataan osastoilla keltaiseen jätepussiin. Pussi suljetaan tiiviisti ja laitetaan jätehuoneessa olevaan UN-tyyppihyväksytyyn astiaan, kuten tynnyriin. Tynnyri suljetaan huolellisesti ja siihen merkitään ”Sytotoksinen lääkejäte, UN 1851”, keräyksen alkamispäivä ja yksikön nimi.

Keräys, varastointi, kuljetus

Asianmukaisesti suljetut ja merkityt tynnyrit säilytetään yksikön jätehuoneessa. Täyttyneet tynnyrit kuljetetaan välisäilytystä varten jäähdytettyyn varastoon tai nk. kylmäkonttiin.

Käsittely

Sytotoksinen lääkejäte toimitetaan vaarallisten jätteiden käsittelylaitokseen.

Huomautuksia

Jätteiden käsittelyssä on noudatettava erityistä varovaisuutta. Suojakäsineitä on käytettävä. Käytetyt suojakäsineet riisutaan heti jätteiden käsittelyn loputtua ja laitetaan riskijätelaatikkoon.

1.7. Radioaktiiviset jätteet

Säteilylain mukaan radioaktiivisella jätteellä tarkoitetaan radioaktiivisia aineita ja radioaktiivisten aineiden saastuttamia laitteita, tavaroita tai aineita, joilla ei ole käyttöä ja jotka radioaktiivisuutensa vuoksi on hävitettävä oikein.

Radioaktiivisia jätteitä syntyy hoito- ja tutkimustoiminnassa käytöstä poistetuista säteilylähteistä sekä radioaktiivisilla aineilla kontaminoituneista laboratoriojätteistä, kuten esimerkiksi ruiskuista, neuloista ja ampulleista.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Radioaktiivisten jätteiden pakkaamisessa ja hävityksessä noudatetaan STUK:n ohjetta ST 6.2. Radioaktiiviset jätteet ja päästöt (annettu 1.7.1999).

Keräys, varastointi, kuljetus

Radioaktiiviset neulat ja ruiskut pakataan riskijätelaatikkoon, jossa on säteilyvaaraa osoittava tarra.

Radioaktiivisilla aineilla saastunut jäte pakataan syntypisteessä tiiviisiin jätepusseihin. Jätepussit laitetaan vanhenemaan säteilyvaaramerkillä merkittyyn lyijysuojattuun kaappiin.

Radioaktiivisilla aineilla kontaminoitunut kiinteä jäte vanhennetaan säteilysuojatussa varastossa.

Käsittely

Vanhennettu radioaktiivinen jäte käsitellään sen jäljellä olevien ominaisuuksien mukaan normaalin sekajätteen seassa.

Säteilylähteistä peräisin oleva radioaktiivinen jäte voidaan toimittaa valmistajalle erikseen sovittaessa.

1.8. Röntgentoiminnassa syntyvät jätteet

Röntgentoiminnassa syntyviä jätteitä ovat: - jätefilmit - kehite- ja kiinniteliukset

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Jätefilmit pakataan tietosuoja huomioon ottaen omiin jäteastioihinsa.

Syntypaikoissa kehite- ja kiinniteliukset kerätään omiin säiliöihinsä.

Keräys, varastointi, kuljetus

Filmijäte varastoidaan osaston jätehuoneessa. Nestejätteet varastoidaan vaarallisten jätteiden varastossa.

Käsittely

Kehite- ja kiinniteliukset ja filmijäte toimitetaan vaarallisen jätteen käsittelyluvan omaavaan laitokseen.

Edellä mainittujen terveydenhuollolle ominaisten vaarallisten jätteiden lisäksi terveydenhuollossa syntyy nk. yleisiä vaarallisia jätteitä, joita ovat esimerkiksi erilaiset kemikaalit, akut ja paristot.

2. Yleiset vaaralliset jätteet

2.1. Kemikaalijätteet

Kemikaalijätettä ovat esimerkiksi käytetyt liuottimet, väriaineet, laboratorioreagenssit sekä puhdistus- ja desinfiointiaineet.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Laboratoriokemikaalit hävitetään alkuperäisessä kemikaalipullossa tai vastaavassa pakkauksessa. Erilaisia kemikaaleja ei saa sekoittaa keskenään. Jokaisen kemikaalijätteen käsittelyssä, pakkauksessa ja merkinnöissä on noudatettava käyttöturvallisuustiedotteen ohjeita.

Kemikaalijätepullot pakataan kemikaalilähetyspakkauksiin. Yksi pakkaus saa sisältää vain yhden tyypin kemikaalia. Pakkauksessa on oltava selkeä merkintä sisällyksestä ja vaarallisuusluokkaa kuvaava tarra.

Keräys, varastointi, kuljetus

Jätteet säilytetään tarkoitusta varten varatussa tilassa. Tilan välittömässä läheisyydessä tulee olla ensitorjuntavälineitä mahdollisia onnettomuustilanteita varten.

Kemikaalijätettä voi kuljettaa ainoastaan yritys, jolla on lupa vaarallisten jätteiden kuljettamiseen. Kuljetusta varten on laadittava vaarallisen jätteen siirtoasiakirja, joka tulee säilyttää kolmen vuoden ajan.

Käsittely

Kemikaalijätteet hävitetään vaarallisen jätteen käsittelylaitoksessa.

Huomautuksia

Vaarallisia jätteitä käsittelevillä laitoksilla on kuljetussäädökset sekä astia- ja pakkausvaatimukset vaarallisille jätteille. Nämä tulee huomioida toimitettaessa jätteitä kyseisiin laitoksiin.

2.2. Jäteöljyt ja öljyä sisältävä jäte

Jäteöljyjä ovat jäteöljyt moottoreista, koneista ja laitteista. Öljyä sisältäviä jätteitä ovat esimerkiksi öljynerotuskaivojen liete, öljynsuodattimet, öljyiset trasselit ja imeytysaineet.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Öljyjäte kerätään erilliseen astiaan, kuten esimerkiksi peltitynnyriin. Pakatessa tulee erilaiset öljyt pitää erillään ja estää öljyn ja veden sekoittuminen. Kiinteät öljypitoiset jätteet pakataan muovisiin jätessäkkeihin, joihin merkitään selkeästi ”öljypitoinen jäte”.

Keräys, varastointi, kuljetus

Öljyjäte toimitetaan palavien nesteiden varastoon.

Käsittely

Öljyjäte hävitetään vaarallisen jätteen käsittelylaitoksessa.

2.3. Paristo- ja akkujäte

Paristot ovat erilaisissa laitteissa käytettäviä kertakäyttöisiä virtalähteitä. Akut ovat erilaisissa laitteissa käytettäviä uudelleen ladattavia virtalähteitä.

Suuret, koneissa ja laitteissa käytettävät lyijyakut on käsiteltävä erillään muusta paristojätteestä.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Paristot ja akut, joissa on havaittavissa vuotoja, pakataan muovipusseihin. Akkujen ja paristojen palauttamiseen liittyy vuotoriskejä. Vuotavista akuista ja paristoista saattaa joutua vaarallisia aineita iholle tai aineet voivat vahingoittaa kierrätyslaatikkoa.

Oikosulusta aiheutuvan palonvaara ehkäistään teippaamalla litiumakkujen ja -paristojen navat piiloon. Litiumakut ja -paristot tunnistetaan merkinnästä Li-alkuisesta merkinnästä.

Vain sellaiset akut ja paristot palautetaan, joiden varaus on käytetty loppuun. Jos varausta on jäljellä, voi paristo joutua oikosulkuun ja lämmetä.

Kaikki käytetyt paristot ja akut kerätään omiin erillisiin keräysastioihinsa, joihin merkitään ”Paristo- ja akkujäte”.

Keräys, varastointi, kuljetus

Paristo- ja akkujäte säilytetään yksikön jätehuoneessa.

Käsittely

Kaikki käytetyt paristot ja akut toimitetaan vaarallisten jätteiden käsittelylaitokselle.

2.4. Elohopeajäte

Elohopeajätettä syntyy rikkoutuneista tai käytöstä poistetuista mittareista ja laitteista sekä hammashuollon amalgaamipaikoista.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Elohopea kerätään jäykällä paperiarkilla tai kertakäyttöruiskulla tiiviiseen astiaan. Rikkoutuneiden mittareiden osat ja amalgaamijäte kerätään omiin astioihinsa.

Pakkaukseen merkitään: osasto/yksikkö, päivämäärä sekä teksti ”elohopeajäte”.

Keräys, varastointi, kuljetus

Elohopeajätettä ei saa varastoida työtiloissa. Täyttyneet jätepakkaukset kuljetetaan vaarallisten aineiden kuljetuslainsäädännön määräysten mukaisesti pakattuina käsiteltäväksi.

Käsittely

Elohopeajäte toimitetaan vaarallisten aineiden käsittelylaitokselle.

Huomautuksia

Rikkoutuneista mittareista vapautuneeseen elohopeaan ei saa koskea paljain käsin.

3. Yhdyskuntajäte

Yhdyskuntajätteellä tarkoitetaan asumisessa syntyvää ja siihen määränsä ja laatunsa puolesta verrattavaa muussa toiminnassa syntyvää jätettä.

Lajittelulla voidaan yhdyskuntajätteestä erotella erilaisia jätelajeita materiaali- tai energiahyötykäyttöön. Lajittelussa on huomioitava käytettävissä olevat kierrätysjärjestelmät ja paikalliset jätehuoltomääräykset.

3.1. Sekajäte energiaksi

Sekajäte energiaksi tarkoitetaan eri toimintojen yhteydessä syntyvää tyypiltään tavanomaista yhdyskuntajätettä. Sekajäte energiaksi ei sisällä vaarallista jätettä, biojätettä tai hyötyjätteitä.

Sekajäte energiaksi ovat esimerkiksi

- Vaipat
- vaatejäte
- PVC-muovit (lelut, konttorikalvot, muoviletkut)
- tyhjät veripussit letkuineen
- muoviputket ja -katetrit
- infuusioletkut, osa infuusipusseista
- muoviruiskut, infuusiopussit
- tunnistamaton muovijäte
- dialyysijäte erillispakattuna
- dreenipullot ja kertakäyttöimupussit yms.
- ei tyhjennettävät kertakäyttöimupussit
- ei tartuntavaarallinen mikrobiologinen ja tartuntavaarallinen
- jäte autoklavoinnin jälkeen
- vinyylisäineet
- likainen paperi (paperinkeräykseen soveltumaton), pahvit
- käsipyyhepaperi, pakkauspaperi, silputtu salainen paperi
- styroxit, narut ja muovipussit, muoviastiat, puujäte
- kertakäyttöiset leikkaustakit ja –liinat

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Sekajätettä energiaksi kerätään huonekohtaisesti jätepusseihin, jotka suljetaan huolellisesti solmimalla.

Keräys, varastointi, kuljetus

Jätepussit kerätään jätehuoneeseen tai muuhun tätä varten järjestettyyn tilaan.

Sekajätettä energiaksi kuljetetaan kiinteistöltä Majasaaren jätekeskukseen siirtokuormattavaksi.

Käsittely

Sekajätettä energiaksi toimitetaan energiahyötykäyttöön Riikinvoiman ekovoimalaitokseen. Jätevoimalassa poltetusta jätteestä saatavasta energiasta tuotetaan kaukolämpöä ja sähköä.

3.2. Biojäte

Biojätteeksi luetaan eloperäinen, kokonaisuudessaan biologisesti hajoava jäte jota on esimerkiksi:

- Ruuantähteet
- hedelmien ja vihannesten kuoret
- kahvinporot, teepussit
- talouspaperit
- paperiset ruokaliinat ja käsipyyhepaperit
- kukkamulta, kasvit

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Biojätteestä valutetaan tai imeytetään pois neste. Pakkaa biojäte paperi-, sanomalehti- tai biohajoavaan pussiin ennen keräysastiaan laittamista. Rasvaa sisältäviä nesteitä ei saa valuttaa viemäriverkostoon ilman rasvanerotusta. Biojätteen keräyssäiliö on varustettu merkinnällä ”biojäte”.

Keräys, varastointi, kuljetus

Erilliskerätty biojäte siirretään kiinteistön biojätteelle tarkoitettuun keräyspisteeseen, joka sijaitsee jätehuoneessa. Biojäte kuljetetaan kiinteistöltä Majasaaren jätekeskukseen siirtokuormattavaksi.

Käsittely

Biojäte kuljetetaan Majasaaren jätekeskuksesta biokaasutuslaitokselle hyödynnettäväksi biokaasupolttoaineena.

3.3. Tietosuojajäte

Potilastiedoin ja -tunnistein merkitty ja potilas- tai henkilötietoja sisältävä jäte on tietosuojajätettä.

Tietosuojajätettä ovat esimerkiksi:

- paperit
- magneettinauhat ja magneettinauhakasetit
- CD-romit ja kovalevyt

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Tietosuojattava paperi kerätään lukolliseen astiaan, johon ei saa laittaa muuta tietosuojattavaa materiaalia kuin paperia.

Muu tietosuojattava jäte kerätään omaan keräysastiaansa.

Laatikoiden täytyttyä ne suljetaan huolellisesti ja toimitetaan jätehuoneeseen tai muuhun tätä varten järjestettyyn tilaan.

Keräys, varastointi, kuljetus

Tietosuojattava jäte on käsiteltävä, kerättävä ja varastoitava siten, että tietosuoja on riittävä. Tällöin kysymykseen tulee esimerkiksi lukittava jäteastia.

Käsittely

Tietosuojattava jäte hävitetään tietosuojajätteen käsittelyä harjoittavan yrityksen toimesta.

3.4. Paperi

Paperijätteeseen kuuluvat muut kuin tietosuojattavat paperijätteet. Tämänkaltaista jätettä ovat esimerkiksi:

- Sanoma- ja aikakauslehdet
- mainokset
- kirjekuoret
- kopiopaperit
- luettelot ja kirjat

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Paperijäte kerätään huonekohtaisesti samaan keräyslaatikkoon, jossa on merkintä: Keräyspaperi.

Keräys, varastointi, kuljetus

Täyttyneet keräyslaatikot tyhjennetään jätehuoneen paperijäteastiaan.

Käsittely

Keräyspaperi hyödynnetään kuitumateriaalina kierrätyspaperin valmistuksessa.

3.5. Kartonkipakkaukset

Kartonkipakkausjätettä ovat esimerkiksi

- Maito- ja mehutölkit, myös alumiinifoliolliset (irroita muoviset korkit ja laita ne muovipakkausten keräykseen)
- keksipaketit, jauhopussit, pizzalaatikat
- juomapakkausten kääreet
- pahvilaatikat
- munakennot

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Tarvittaessa kartonkipakkausjäte huuhdellaan ja litistetään.

Keräys, varastointi, kuljetus

Kartonkipakkausjäte kerätään keräysastioihin tai erillisiin rullakoihin jätehuoltohuoneessa. Kuljetusyritys noutaa jäteastiat.

Käsittely

Kartonkipakkausjäte hyödynnetään uusien tuotteiden raaka-aineena.

3.6. Metallijäte

Metallijätettä ovat pienmetalli ja suurikokoinen metalliromu.

Metalliromua ovat esimerkiksi:

- säilykepurkit ja pantittomat juomatölkit
- alumiinivuoat ja foliot
- kattilat, pannut ja teflonastiat
- tyhjät maalipurkit ja aerosolipullot
- metallikorkit ja tuubit (suljettuina)
- käytöstä poistetut, vialliset metalliset tuolit ja kaapit
- muut suurimmaksi osaksi metallia sisältävät tavarat

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Pienmetallipakkaukset huuhdellaan ja mahdollisuuksien mukaan litistetään. Metallijäte kootaan yhteiseen lasi ja keramiikkajäteastiaan, jossa on merkintä ”metallijäte” ja ”lasijäte”. Keräysastiat tyhjenetään kiinteistön jätteiden keräyspisteeseen.

Keräys, varastointi, kuljetus

Jäteurakoitsijat tyhjentävät keräysastiat ja kuljettavat jätteen Majasaaren jätekeskukseen käsiteltäväksi.

Käsittely

Majasaassa lasi- ja metallijäte lajitellaan koneellisesti erilleen. Metallia jalostetaan metalliteollisuuden raaka-aineeksi ja siitä valmistetaan uusia metallituotteita.

3.7. Lasijäte

Lasinkeräykseen sopii kirkas ja värillinen lasi. Lasijätettä ovat esimerkiksi

- Lasiastiat
- posliini, keramiikka ja kristalli
- ikkuna- ja peililasit
- terveydenhuollon pakkauslasi
- lasipurkit
- pantittomat lasipullot

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Pakkaukset huuhdellaan, metallikauluksia ei tarvitse poistaa. Lasijäte kootaan yhteiseen astiaan metallijätteen kanssa. Astiassa on merkintä ”metallijäte” ja ”lasijäte”. Keräysastiat tyhjenetään kiinteistön jätteiden keräyspisteeseen.

Keräys, varastointi, kuljetus

Jäteurakoitsijat tyhjentävät keräysastiat ja kuljettavat jätteen Majasaaren jätekeskukseen käsiteltäväksi.

Käsittely

Majasaassa lasi- ja metallijäte lajitellaan koneellisesti erilleen. Lasijäte hyödynnetään maanrakennuskäytössä korvaamaan maa- ja kiviaineksia.

Huomautuksia

Lääkejätteiden lasipakkauksia ei saa laittaa tuottajayhteisön ylläpitämiin keräyspisteisiin

3.8. Sähkölaitteet

Kaikki sähköllä, akuilla tai paristoilla toimivat laitteet ovat sähkölaitejätettä.

Sähkölaitejätettä ovat esimerkiksi:

- Kaikki verkkovirralla, akulla tai paristolla toimivat laitteet
- jääkaapit, pakastimet
- TV:t, radiot, tietokoneet
- pölynimurit, kahvinkeitin, puhelimet, radiot
- loisteputket, energiansäästölamput, led-lamput
- atk-laitteet
- sähkötoimiset lääkintä- ja laboratoriolaitteet
- sähkötoimiset valvonta- ja hallintalaitteet
- suurikokoiset sairaalakojeet ja laitteet, kuten röntgen- ja magneettikuvauslaitteet
- toimistolaitteet, taskulaskimet
- puhelimet, sanelukoneet, matkapuhelimet, puhelinvastaajat
- sähkötyökalut
- kylmälaitteet, liedet, mikroaaltouunit, astian- ja pyykinpesukoneet

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Laitteista on poistettava mahdolliset vaaralliset jätteet, kuten akut, kondensaattorit, elohopeakytkimet, paristot, öljyt tai muut komponentit jotka määritellään vaaralliseksi jätteeksi.

Keräys, varastointi, kuljetus

Sähkölaitejäte kerätään jätehuoneeseen tai muuhun tätä varten järjestettyyn tilaan, josta ne noudetaan.

Käsittely

Kaikki sähköllä käyvät laitteet murskataan tai puretaan ja niistä saatavat jakeet menevät joko materiaalihyötykäyttöön tai energiahyötykäyttöön.

Huomautuksia

Vastaanotto Entringin kierrätyskeskuksessa tai kuntien lajitteluasemilla. Muiden kuin tavanomaisessa asumisessa rinnastettavassa käytössä olevien sähkölaitteiden vastaanotto on maksullista.

4. Muut jätteet

Tähän ryhmään voidaan sijoittaa muihin ryhmiin sopimattomat laitoskohtaiset erikoisjätteet sekä satunnaiset, rakentamiseen, korjaukseen tai korvaaviin investointeihin liittyvät jätteet.

4.1. Kalusto

Kalustoa ovat esimerkiksi sängyt, pöydät ja tuolit.

Käsittely

Ehjä, käytöstä poistettua kalustoa kierrätetään mahdollisuuksien mukaisesti. Vialliset ja korjauskelvottomat kalusteet toimitetaan jätteidenkäsittelyalueelle.

4.2. Rakentamisen ja korjaamisen jätteet

Rakennusjätettä syntyy uudisrakentamisen, kunnostustöiden ja remontoinnin yhteydessä. Rakennusjätettä ovat esimerkiksi puretut betonirakenteet, eristeet, laudoitukset ja kipsilevyt.

Pakkaaminen, merkintä, astiat

Rakennusjätteet pakataan syntypisteissä jätessäkkeihin tai siirtolavalle.

Keräys, varastointi, kuljetus

Jätteet kerätään, varastoidaan ja kuljetaan käsittelyyn siirtolavoilla.

Rakennusjäte lajitellaan siirtolavalle materiaalin perusteella, esimerkiksi: metallijäte, sekajäte ja puujäte.

Käsittely

Rakennusjäte käsitellään materiaalin perusteella. Esimerkiksi metalli hyödynnetään uusien metallituotteiden valmistuksessa ja puu hyödynnetään polttolaitoksissa polttoaineena.

Huomautuksia

Vaaralliset jätteet tulee lajitella erikseen.

4.3. Erotuskaivojen lietteet

Erotuskaivojen lietteellä tarkoitetaan hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen lietteitä.

Keräys, varastointi, kuljetus

Erotuskaivot tyhjenetään säännöllisesti. Liette pumpataan kaivoista suoraan säiliöautoon ja kuljetetaan sillä käsiteltäväksi.

Käsittely

Erotuskaivojen lietteet toimitetaan lietteen laadusta riippuen jäteveden puhdistamolle tai jätteenkäsittelylaitokseen käsiteltäväksi.

4.4. Puutarhajäte

Puutarhajätettä on puutarhatöissä syntyvä eloperäinen jäte, kuten puu- ja kasvijätteet.

Käsittely

ekokymppi

Puutarhajäte toimitetaan Kajaanissa Mattilan risualueelle tai Majasaaren jätekeskukseen. Muualla jäte toimitetaan maakunnassa kuntien lajitteluasemien yhteydessä oleville vastaanottoalueille.